

VERSLAG DOORLICHTING

VBS STEINERSCHOOL HIBERNIA ANTWERPEN TE ANTWERPEN

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 46755

Instelling VBS Steinerscholen Hibernia Antwerpen
Volkstraat 40 - 2000 ANTWERPEN

Beleidsverantwoordelijke Bart DE MARÉ

Telefoonnummer 03 248 40 34 / 0497 55 14 98

E-mail bart.de.mare@steinerscholenantwerpen.be

Website www.hiberniabasis.be

Bestuur VZW Steinerscholen Antwerpen basisscholen
Volkstraat 40 - 2000 ANTWERPEN

Scholengemeenschap Steinerscholen Basisonderwijs
Boomsesteenweg 94 - 2610 WILRIJK

Centrum voor leerlingenbegeleiding Vrij CLB De Wissel Antwerpen
Hallershofstraat 7 - 2100 DEURNE

Start- en einddatum doorlichting 05/05/2025 - 08/05/2025

Inspectieteam Mathias CHLARIE
Celine BOSSAERT
Christophe VANPOUCKE

Inhoud

1	Toelichting	3
1.1	Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?	3
1.2	Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?	3
1.3	Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?	3
1.4	Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?	4
1.5	Hoe gaat het verder na de doorlichting?	4
2	Administratieve situering	5
3	In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?	6
4	In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?	11
4.1	De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling	11
4.2	De onderwijsleerpraktijk Nederlands in de lagere afdeling	13
5	Respecteert de school de regelgeving?	16
6	Samenvatting	17
6.1	In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?	17
6.2	In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?	18
6.2.1	De onderwijsleerpraktijk	18
7	Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen	19
8	Uitspraken betreffende de leerlingenbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid	20

1 Toelichting

1.1 Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?

De centrale onderzoeksvragen zijn:

1. In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit, met bijzondere aandacht voor de aansturing en kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk en de leerlingenbegeleiding?
2. In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs waarbij het onderwijs en de begeleiding op maat, de leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak, de materiële leer- en leefomgeving en de leerlingenevaluatie tegemoetkomen aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit en respecteert ze de regelgeving?

1.2 Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?

De onderwijsinspectie gaat na of de school tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Om de onderzoeksgegevens te verzamelen, gebruikt ze verschillende onderzoeksmethoden en raadpleegt ze uiteenlopende bronnen (kwantitatieve en kwalitatieve data, documenten, observaties, gesprekken en gevalstudies). De onderwijsinspectie betreft ook relevante stakeholders bij de onderzoeken.

1.3 Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie situeert de kwaliteitsontwikkeling en de kwaliteit van de school aan de hand van ontwikkelingsschalen. Zo wil ze de school stimuleren om de kwaliteit te (blijven) ontwikkelen. De ontwikkelingsschalen zijn gebaseerd op het OK en bestaan telkens uit vier niveaus.

Beneden de verwachting

Er zijn meerdere essentiële punten ter verbetering.

Benadert de verwachting

Er zijn, naast sterke punten, ook nog meerdere punten ter verbetering. Daardoor komt het geheel nog niet tegemoet aan de verwachting.

Volgens de verwachting

Er zijn veel sterke punten en hoogstens kleine punten ter verbetering. Het geheel komt tegemoet aan de verwachting.

Overstijgt de verwachting

Er zijn veel sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

Het ontwikkelingsniveau **volgens de verwachting** bevat de kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Dit niveau betekent dus voluit *volgens de verwachting uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit*.

Het ontwikkelingsniveau **overstijgt de verwachting** bevat dezelfde kwaliteitsverwachtingen als **volgens de verwachting**, maar voor dat niveau verwacht de onderwijsinspectie ook een voorbeeld van goede praktijk. De criteria voor een voorbeeld van goede praktijk zijn:

- De praktijk overstijgt het gangbare.
- De praktijk heeft bij kleuters / leerlingen een positieve impact op de resultaten en effecten.
- De praktijk is ingebed in de werking van de school of de werking van een deelteam.
- De praktijk is onderbouwd vanuit evaluaties of specifieke noden van de school of is gebaseerd op vernieuwde inzichten op het vlak van onderwijskwaliteit.
- De praktijk kan andere scholen inspireren.

1.4 Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie formuleert een advies aan de Vlaamse Regering over de verdere erkenning van de school.

Er zijn twee adviezen mogelijk.

- Als de school in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een gunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
  - een gunstig advies zonder meer
  - een gunstig advies met de verplichting om te werken aan de tekorten.
- Als de school niet in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een ongunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
  - Een ongunstig advies met mogelijkheid om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt op voorwaarde dat het bestuur van de school zich bij het werken aan de tekorten extern laat begeleiden. Indien het bestuur van de school gebruikmaakt van het recht om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt en zich extern laat begeleiden, volgt er een nieuwe doorlichting. Die nieuwe doorlichting vindt plaats binnen een termijn die de onderwijsinspectie bepaalt op basis van de ernst en de aard van de tekorten en die minimum 90 dagen bedraagt.
  - Een ongunstig advies zonder mogelijkheid om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten. Het bestuur van de school kan een beroep indienen tegen die onmogelijkheid. Binnen de 60 kalenderdagen na het indienen van het beroep, onderzoekt een nieuw en paritair samengesteld doorlichtingsteam de argumenten die het bestuur van de school aangeeft om te rechtvaardigen dat er wel een mogelijkheid moet zijn om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten.

1.5 Hoe gaat het verder na de doorlichting?

De school ontvangt het doorlichtingsverslag enkele dagen na het einde van de doorlichting. Feitelijke onjuistheden kunnen op dat moment nog worden rechtgezet. Het advies en de inschalingen worden echter niet meer gewijzigd.

Uiterlijk binnen dertig kalenderdagen na de ontvangst van het doorlichtingsverslag kan het beleid of het bestuur van de school een bijkomende verduidelijking van het doorlichtingsverslag aanvragen bij de inspecteur-generaal. Die aanvraag gebeurt zoals aangegeven op de website van de onderwijsinspectie. De onderwijsinspectie plant de bespreking zo spoedig mogelijk en het beleid of het bestuur van de school bepaalt zijn vertegenwoordiging.

Voor meer informatie: raadpleeg www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be.

2 Administratieve situering

De school organiseert onderwijs in volgende vestigingsplaats(en):

- Volkstraat 40 - 2000 ANTWERPEN
- Lange Lozanastraat 117 - 2018 ANTWERPEN.

3 In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?

Visie en strategisch beleid VOLGENS DE VERWACHTING

De steinerpedagogie en het antroposofisch mensbeeld vormen het fundament van de schoolidentiteit en geven samen richting aan het onderwijs en aan de vormgeving van een geborgen en veilig schoolklimaat. Deze visie is duidelijk zichtbaar in de dagelijkse praktijk, zowel bij individuele leraren als binnen het volledige schoolteam. Het beleidsteam en de leraren dragen de drievoudige persoonsontplooiing van hoofd, hart en handen hoog in het vaandel en vertalen deze visie grotendeels naar een actuele onderwijspraktijk. De school ontwikkelde bovendien een eigen visie op leerlingenbegeleiding en op het realiseren van gelijke onderwijskansen en inclusie voor alle leerlingen. Het beleid rond gelijke onderwijskansen bestrijkt de vier resultaatgebieden van een kansenbeleid en bevat specifieke en meetbare streefdoelen die duidelijk zijn afgebakend in de tijd. Het beleidsteam stimuleert alle teamleden om samen verantwoordelijkheid te nemen en de visie van de school stapsgewijs te realiseren. Door bewust te investeren in een schoolcultuur van openheid en onderling vertrouwen, legde de school inmiddels een stevig fundament voor professionele ontwikkeling en gezamenlijke beleidsvorming. Deze strategische keuze zorgde ervoor dat het onderwijskundig beleid tijdelijk wat minder expliciet op de voorgrond stond, maar toont een doordachte en toekomstgerichte benadering. De school stemt haar visie af op de input en context van de school en op de regelgeving, en integreert deze visie breed en zichtbaar in de schoolwerking. Waar nodig stuurde de school haar visie bij.

Organisatiebeleid
VOLGENS DE VERWACHTING

De school ontwikkelt een kwaliteitsbeleid waarbij participatie en dialoog centraal staan. In de recent herstelde schoolcultuur voeren een sterke professionele betrokkenheid, participatieve besluitvorming en samenwerking met ouders inmiddels de hoofdtoon. Het beleidsteam en de schoolleider stelden ervaren hindernissen bespreekbaar en zochten samen naar helpende alternatieven. Binnen de vestigingsplaatsen heerst een verbonden leraarschap, waarbij wederzijdse steun, collegiaal overleg en informele expertisedeling een belangrijk onderdeel vormen van de samenwerking. Het schoolbeleid handelt vanuit erkenning en vertrouwen in de professionaliteit van het lerarenteam en creëert structuren voor formeel overleg. Daarbij kan er nog meer ingezet worden op pedagogisch-didactische afstemming en het bevorderen van positieve leerlingresultaten. Het schoolteam zoekt weloverwogen naar een ideologische en maatschappelijke actualisatie van de antroposofische uitgangspunten. Het durft hierin eigennuttig en volhardend te zijn, maar blijft tegelijk responsief en oplossingsgericht. Vooral op het vlak van mediamondigheid is hierin nog een weg te gaan. In de organisatie van de leerlingenbegeleiding maakt de school bewuste keuzes die zowel de begeleiding van de leerlingen als de professionalisering van de teamleden ten goede komen. De ervaren zorgcoördinator, zorgleraren en co-teachers spelen een belangrijke rol in de aansturing en coördinatie van de leerlingenbegeleiding. Zij zijn toegankelijk en bereikbaar en zetten de beschikbare middelen flexibel in volgens de hoogste noden. Tijdens het wekelijks zorgoverleg bespreken ze de onderwijsbehoeften van de leerlingen en hebben ze ook oog voor de ondersteuningsnoden van de leraren. De school kan de organisatie van het co-teachen nog sterker definiëren vanuit een zorgverbredend perspectief. De communicatie over de werking van de school met interne en externe belanghebbenden verloopt frequent, laagdrempelig, transparant en doelgericht.

Onderwijskundig beleid
BENADERT DE
VERWACHTING

Na de recente verschuiving van een organisatorische optimalisatie naar een meer onderwijskundige afstemming en verdieping, groeit bij verschillende leraren de behoefte om verschillende aspecten van de organisatie nu sterker te definiëren en te verhelder in duidelijke afspraken. In het kleuteronderwijs kan bijvoorbeeld de aandacht voor ontluikende taalontwikkeling en wiskundig denken nog meer benut worden tijdens de zintuiglijke waarneming en het vrije spel van de kleuters. Ook zoeken veel leraren nog naar manieren om kleuters met een sterke cognitieve ontwikkeling beter te ondersteunen in hun fantasiespel en tijdens de vrije arbeid. Voor de meeste leraren blijft het bovendien een uitdaging om de esthetische, educatieve en opvoedende waarde van media verder te integreren in het aanbod, zodat alle leerlingen mediawijsheid kunnen ontwikkelen. De school streeft naar samenhang in het aanbod door kunstzinnige, cognitieve en praktische leerinhouden met elkaar te verbinden en ritmisch af te wisselen. Op die manier ondersteunt de school de ontwikkeling van zelfstandige, innerlijk vrije en verantwoordelijke leerlingen, waarbij elk kind zijn talenten kan ontplooien in een warme en veelzijdige leeromgeving. Om de samenhang in denken, voelen en willen verder te versterken, is het wenselijk dat het lerarencollege meer afdelingsoverstijgend georganiseerd wordt. Het schoolteam stemt de begeleiding af op de context en de input van de leerlingen. Zowel de sterke kanten als de leer- en zorgnoden van de leerlingen worden gezien, erkend en aangepakt als aanknopingspunten voor leren. Het lerarenteam ontwerpt krachtige leeromgevingen in de brede basiszorg die tegemoetkomen aan de verschillende ontwikkelingsnoden en onderwijsbehoeften van de leerlingen, maar doet dit veelal volgens eigen inzichten. Om een remediërende begeleiding van leerlingen te bevorderen, doet het schoolteam er goed aan om duidelijke procedures en protocollen uit te werken zodat de planning van zorgacties in de verhoogde zorg met minder planlast gepaard gaat en efficiënt geregistreerd en opgevolgd kan worden. De directeur beluistert en erkent op systematische wijze de leer- en professionaliseringsnoden van de leraren en speelt er passend op in. De leraren overleggen op formele en informele basis met elkaar en wisselen zowel positieve ervaringen als leervragen uit om van elkaar te leren.

**Cyclische evaluatie van de
kwaliteit
VOLGENS DE VERWACHTING**

De school evalueert relevante aspecten van de schoolwerking systematisch en cyclisch. Het beleidsteam toont een groeiende capaciteit om de eigen kwaliteit kritisch te beoordelen en concrete bijstellingen te formuleren. Hiervoor maakt de school gebruik van regelmatige bevestigingen bij teamleden, ouders en oud-leerlingen en voert ze interne onderzoeken uit naar de onderwijskwaliteit en de werking van de zorg. Deze zelfevaluaties leiden tot gerichte beleidskeuzes, zoals het inzetten van co-teaching om de zorg te versterken en het opzetten van samenwerkingen met het secundair onderwijs om de leerresultaten voor wiskunde te verbeteren via niveauoverstijgende peer-teaching. Op geregelde tijdstippen nemen de leraren toetsen en testen af. Zij analyseren deze resultaten op het niveau van de individuele leerling en gebruiken de inzichten als formatieve bron om hun aanbod en organisatie af te stemmen op de gesignaleerde noden. Het is minder gebruikelijk om op schoolniveau de leerlingenresultaten af te zetten tegen normeringsgroepen en ten aanzien van gestelde verwachtingen. Na elk periodenonderwijs worden de leerresultaten besproken op kindniveau. In het lerarencollege zoeken de leraren samen naar zinvolle bijstellingen in de didactische organisatie, zodat het onderwijsaanbod steeds beter aansluit bij de behoeften van de leerlingen.

**Betrouwbare evaluatie van
de kwaliteit
BENADERT DE
VERWACHTING**

De school evalueert haar kwaliteit beperkt doelgericht op basis van kwalitatieve en kwantitatieve bronnen. Data over leerlingenkenmerken, context en input worden in toenemende mate gebruikt om strategische beleidskeuzes te onderbouwen. Voor enkele aspecten van de onderwijskwaliteit beschikt de school over een beperkt aantal genormeerde toetsen. De analyse daarvan ondersteunt vooral het formatief handelen van de leraren op klasniveau, maar leidt nog weinig tot het in vraag stellen van didactische keuzes op schoolniveau. Het schoolteam monitort nog niet systematisch de evoluties in de leerlingenresultaten op klas- en schoolniveau om patronen en tendensen in de didactische organisatie te ontdekken. Hierdoor benut de school de resultaten en effecten bij de leerlingen nog onvoldoende in haar evaluaties, wat de betrouwbaarheid van de evaluaties beperkt. Zo komt de betrouwbaarheid van de evaluaties in het gedrang, en blijft het een aandachtspunt om evaluatie-instrumenten en -gegevens breder en consistent in te zetten binnen het beleidsteam en het lerarenteam.

Borgen en bijsturen De school heeft zicht op haar sterke punten en werkpunten, maar dat
BENADERT DE zicht is nog onvolledig. Het beleidsteam ontwikkelde voldoende
VERWACHTING veranderbereidheid bij de leraren om de werking kritisch te evalueren en
bij te sturen. Het vormt een groeikans om de doelmatigheid van de
kwaliteitsontwikkeling verder te verhogen door onderwijskundige acties
en afspraken als sluitstuk van elke onderwijsinnovatie op een efficiënte
manier te verankeren in het kwaliteitszorgsysteem van de school. Het
schoolteam kan de opvolging en bijsturing van de begeleiding in de
verhoogde zorg verder verfijnen in specifieke en meetbare streefdoelen
die afgebakend zijn in de tijd. Zo laat de school kansen liggen om haar
werking vanuit de evaluaties gericht bij te stellen en de sterke punten
duurzaam te borgen.

4 In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?

4.1 De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling

<p>Onderwijs en begeleiding op maat</p> <p>BENADERT DE VERWACHTING</p>	<p>De leraren leveren inspanningen om zich een actueel beeld te vormen over de ontwikkelingsvorderingen, de sterktes en de behoeften van de kleuters. Ze doen dit onder meer op basis van informatie uit lerarencolleges, zorgoverleg, observaties en interactie met ouders. De leraren analyseren deze verzamelde gegevens in beperkte mate om tegemoet te komen aan de specifieke onderwijsbehoeften van de kleuter. Ze overleggen regelmatig met het zorgteam om redelijke aanpassingen te bepalen en zorgacties op te zetten maar doen dit in mindere mate doelgericht en weinig planmatig wat de opvolging van de effecten van het maatwerk en de eventuele bijsturing van de begeleiding bemoeilijkt. Door de leerbegeleiding sterker uit te werken, kunnen de leraren een beter evenwicht vinden tussen acties gericht op de ontwikkeling van alle kleuters en gerichte hulp voor wie dat nodig heeft. Daarnaast verdient ook de groep kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong meer gerichte aandacht, zodat ook hun noden tijdig en adequaat worden ondersteund.</p>
<p>Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak</p> <p>BENADERT DE VERWACHTING</p>	<p>De leraren leveren inspanningen om het leren en ontwikkelen te ondersteunen. Het vrij spel in de kleuterklassen speelt een belangrijke rol in de onderwijsleerpraktijk van de leraren. Volgens de Steinerpedagogiek leren kleuters vanuit nabootsing waarbij ze vanuit het observeren en imiteren van anderen nieuwe vaardigheden en kennis verwerven. Het is een werkpunt voor de school om binnen hun aanbod hoge verwachtingen in het denken te stellen en situaties te creëren die vereiste leerprocessen uitlokken om de beoogde leerdoelen te bereiken. Over de verschillende vestigingen heen ontbreken eenduidige afspraken over wat een krachtige leeromgeving precies inhoudt om het vrij fantasiespel doelgericht uit te lokken. Het is hierbij een aandachtspunt om binnen betekenisvolle en herkenbare situaties voldoende talige en wiskundige impulsen te voorzien met het oog op de brede diversiteit binnen de kleutergroep. Het vormt een uitdaging om samen na te denken over hoe het evenwicht tussen hoofd, hart en handen op een samenhangende manier in het aanbod geïntegreerd kan worden. Daarnaast liggen er kansen open om samen kritisch te reflecteren over de samenstelling van de kleutergroepen. Het is belangrijk om na te gaan in welke mate deze gericht zijn op het nastreven van de ontwikkelingsdoelen, dan wel onbedoeld het leren belemmeren. De lessen starten niet overal tijdig en bovendien komt een aanzienlijk aantal kleuters regelmatig te laat wat de organisatie van de lesdag belemmert.</p>

**Materiële leef- en
leeromgeving**
VOLGENS DE VERWACHTING

De leraren beschikken over de ontwikkelingsmaterialen en de infrastructuur om de doelen van het gevalideerd doelenkader na te streven. De klassen zijn warm en huiselijk ingericht, met veel natuurlijke materialen en zachte kleuren. De kleuters beschikken over voldoende spullen om hun spel vorm te geven. Sommige leraren kunnen hun werking nog versterken door meer authentieke materialen te integreren die aansluiten bij realistische contexten om zo hun aanbod te verrijken. In sommige klassen is de beschikbare ruimte beperkt waardoor kleuters minder vrij kunnen bewegen. In elke klas staat rust, regelmaat en ritme centraal waarbij er voldoende stille plekjes aanwezig zijn zodat kleuters even kunnen ontspannen en tot rust kunnen komen. De vestigingsplaats beschikt over een ruime buitentuin die de natuurlijke nieuwsgierigheid van kleuters stimuleert en aanleiding geeft tot verdiepende vragen en gesprekken die het leren bevorderen. Het vormt een uitdaging voor de leraren om gezamenlijk het onderwijsvraagstuk rondom media-educatie aan te pakken en samen na te denken over hoe ze kleuters mediamondig kunnen maken, door de technologische en culturele betekenis van media in een breder perspectief te plaatsen en te onderzoeken vanuit verschillende invalshoeken. Het fysiek comfort ondersteunt en stimuleert het leren en onderwijzen. Het is van belang om hierbij voldoende aandacht te besteden aan de netheid van de sanitaire voorzieningen. Daarnaast is het een aandachtspunt om binnen de peuterklassen de nodige privacy te garanderen.

Leerlingenevaluatie
VOLGENS DE VERWACHTING

De observatie en evaluatie sporen met het gevalideerd doelenkader en met het aanbod. De leraren hechten veel belang aan een permanente en harmonische opvolging met aandacht voor willen, voelen en denken. Ze zetten sterk in op het systematisch observeren en evalueren van kleuters op individueel niveau. Hiertoe maken ze gebruik van diverse instrumenten, waaronder het KOI (Het kleutervolgsysteem), de vijfjarigetest, de schoolrijpheidstest en de verplichte taalscreening. De school kan haar werking versterken door de resultaten van deze taalscreening ook op schoolniveau te analyseren om op die manier te vergelijken met de bredere referentiegroep en op zoek te gaan naar tendensen over de jaren heen. Daarbij ligt er een kans om over de twee vestigingen verdere afspraken te maken rond beoordelingscriteria. Door af te stemmen op een gedeelde visie en werkwijze, worden kleuters op een gelijkgerichte en doelgerichte manier geobserveerd. Ook kunnen er verdere afspraken gemaakt worden over de registratie van deze observatiegegevens, zodat de informatie op een consistente en bruikbare manier wordt vastgelegd.

4.2 De onderwijsleerpraktijk Nederlands in de lagere afdeling

Onderwijs en begeleiding op maat
BENADERT DE
VERWACHTING

De leraren hebben door observatie, evaluatie en overleg met ouders en zorgteam een actueel zicht op de ontwikkelingsnoden, de leervorderingen en de sterktes van iedere leerling. Ze zoeken expliciet naar verbinding en ankerpunten om met alle leerlingen, in functie van hun welbevinden, in diepe relatie te treden en van daaruit hun leren te bevorderen. Het is kenmerkend hoe de leraren tijdens elk overleg de leerling centraal stellen en alle mogelijkheden aangrijpen om de beeldvorming waar nodig te verfijnen. Toch laten de leraren nog kansen liggen om voor iedere leerling met specifieke onderwijsbehoeften een cyclische aanpak te hanteren als basis voor onderwijs en begeleiding op maat. Voor bepaalde domeinen binnen het leergebied Nederlands kunnen ze de verzamelde gegevens sterker benutten door, in samenspraak met het zorgteam, de begeleidingstrajecten van leerlingen met nood aan verhoogde zorg doelgericht af te stemmen op hun onderliggende onderwijsnoden. Het is een werkpunt om deze doelen specifiek, meetbaar en tijdgebonden te formuleren, afgestemd op de leernoden van de leerling op korte en middellange termijn. De leraren bepalen autonoom of in overleg met de zorgcoördinator welke compenserende hulpmiddelen en differentiërende maatregelen ze in hun onderwijsleerproces integreren om tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Een heldere en efficiënte registratie van de zorgwerking kan de opvolging van de effecten van het maatwerk, de eventuele bijsturing en de cyclische aanpak in de fase van de verhoogde zorg substantieel versterken.

<p>Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak</p> <p>VOLGENS DE VERWACHTING</p>	<p>De leraren ondersteunen het leren en ontwikkelen van leerlingen. Ze stimuleren hun inbreng, haken in op hun voorkennis en bevestigen leerlingen waar mogelijk in hun sterkte. Het is een groeikans om tijdens het periodeonderwijs de lesdoelen te expliciteren op een voor leerlingen begrijpbare manier. Vanuit verhalen zoeken leraren aanknopingspunten met de leefwereld van de leerlingen. Ze besteden aandacht aan horizontaal samenhangende inhouden en prikkelen de fantasie om taalplezier te bevorderen. Ze voorzien een aanbod waarin de verschillende domeinen van het leergebied Nederlands veelal evenwichtig aan bod komen. De leraren bieden in samenwerking met co-teachers gerichte ondersteuning en voorzien vanuit antroposofisch standpunt differentiatie met veel aandacht voor het leerritme van de leerling. Het is een groeikans om de brede basiszorg te definiëren en hierbij de interne expertise ten volle te benutten en in de schoolwerking te verbreden. De leraren kiezen veelal leeractiviteiten die gericht zijn op actieve betrokkenheid en hanteren groeperingsvormen en werkvormen die de leerlingen aanzetten tot samenwerking en interactie. Leerlingen krijgen op talig vlak ruime kansen tot zelfontdekkend leren en oefenen nieuwe woordenschat in een betekenisvolle context. Kenmerkend is het verrijkend taalgebruik van de leraren en het stellen van open vragen aan leerlingen. Het is een aandachtspunt om de instructiefase gericht af te stemmen op de leerbehoeften van leerlingen en waar nodig hun aandachtsboog te versterken. Naast de waardevolle initiatieven om het leesonderwijs te verbeteren, is het een groeikans om alle leerlingen voldoende leestechische ondersteuning aan te bieden, met bijzondere aandacht voor de leerlingen die later instromen. De leraren bieden strategieën aan die het probleemoplossend denken en de zelfsturing bevorderen, maar kunnen de aanpak schoolbreed versterken. Bij het leveren van inspanningen om de leertijd te maximaliseren, liggen er kansen open om wachtmomenten van leerlingen te reduceren.</p>
<p>Materiële leef- en leeromgeving</p> <p>VOLGENS DE VERWACHTING</p>	<p>In een warme en huiselijke sfeer, die kenmerkend is voor de school, beschikken de leraren veelal over voldoende leermiddelen om de doelen van het gevalideerd doelkader te realiseren. Het is een aandachtspunt om te blijven investeren in didactische leermiddelen die de taalvaardigheid van leerlingen bevorderen. Sommige leraren zetten de beperkt beschikbare digitale infrastructuur functioneel in met het oog op gerichte leerondersteuning. Het is voor de leraren een groeikans om voldoende digitale leermiddelen te voorzien en in te zetten om de ontwikkeling van leerlingen te prikkelen en doelgericht in te spelen op hun leerbehoeften. De toenemende aandacht voor boeken vertaalt zich onder andere in de schoolbibliotheek met een gevarieerd aanbod aan actueel leesmateriaal. Het aanbod boeken in de klassen en de wijze waarop de leraren deze tijdens de leeractiviteiten inzetten, is divers. Ondanks de beperkt beschikbare buitenruimte, ondersteunt het fysiek comfort op het vlak van binnenruimte het leren en onderwijzen. Zo worden de open ruimtes net voor de klaslokalen geregeld functioneel ingezet.</p>

**Leerlingenevaluatie
VOLGENS DE VERWACHTING**

De observatie en evaluatie sporen met het aanbod en met de doelen uit het gevalideerd doelenkader. De leraren besteden aandacht aan kennis, vaardigheden en attitudes. Enkele leraren kunnen het evenwicht tussen de verschillende domeinen van Nederlands versterken door de evaluatie van spelling in balans te brengen met de andere domeinen. De lestijd die leraren aan evaluatie besteden, is weloverwogen. Ze stemmen de aanpak van hun onderwijsleerproces vaak af op de resultaten van observatie en evaluatie. Het is een groeikans om de observatie- en evaluatiecriteria voor de domeinen spreken, luisteren en schrijven over de leerjaren heen op elkaar af te stemmen om de evaluatie transparant en betrouwbaar te maken. De leraren hebben aandacht voor gevarieerde evaluatievormen die zowel betrekking hebben op proces- als productevaluatie. Ze gaan vaak met leerlingen in gesprek en laten hen op die manier een actieve rol spelen in het evaluatieproces.

5 **Respecteert de school de regelgeving?**

Er werden geen inbreuken vastgesteld.

6 Samenvatting

Legende

- = beneden de verwachting
- ◆ = benadert de verwachting
- = volgens de verwachting
- * = overstijgt de verwachting.

6.1 In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?

In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit met bijzondere aandacht voor de aansturing en kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk en de leerlingenbegeleiding?

Visie en strategisch beleid	●
Organisatiebeleid	●
Onderwijskundig beleid	◆
Cyclische evaluatie van de kwaliteit	●
Betrouwbare evaluatie van de kwaliteit	◆
Borgen en bijsturen	◆

6.2 In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?

In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs waarbij het onderwijs en de begeleiding op maat, de leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak, de materiële leer- en leefomgeving en de leerlingenevaluatie tegemoetkomen aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit en respecteert ze de regelgeving?

6.2.1 De onderwijsleerpraktijk

	De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling	De onderwijsleerpraktijk Nederlands in de lagere afdeling
Onderwijs en begeleiding op maat	◆	◆
Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak	◆	●
Materiële leef- en leeromgeving	●	●
Leerlingenevaluatie	●	●

7 Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen

De onderwijsinspectie formuleert over de verdere erkenning van de school een GUNSTIG ADVIES.

De onderwijsinspectie doet de volgende aanbevelingen met het oog op de verdere kwaliteitsontwikkeling van de school:

- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de kwaliteitsontwikkeling.
- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling.
- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de onderwijsleerpraktijk Nederlands in de lagere afdeling.

8 Uitspraken betreffende de leerlingenbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid

De onderwijsinspectie formuleert over de leerlingenbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid de volgende uitspraken.

- Uitspraak over de leerlingenbegeleiding: POSITIEF MET WERKPUNTEN
- Uitspraak over het gelijke onderwijskansenbeleid: POSITIEF